

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.411.3.6.2023

Franciszek Gutowski
Starosta Golubsko-Dobrzyński
Starostwo Powiatowe w Golubiu-Dobrzyniu
ul. Plac Tysiąclecia 25, 87-400 Golub-Dobrzyń

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/001/LBY Realizacja przez wybrane jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Golubiu-Dobrzyniu ¹ , ul. Plac Tysiąclecia 25, 87-400 Golub-Dobrzyń
Kierownik jednostki kontrolowanej	Franciszek Gutowski, Starosta Golubsko-Dobrzyński od 19 listopada 2018 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania w obszarze zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do zakończenia kontroli ³ z uwzględnieniem dowodów dotyczących zdarzeń wcześniejszych, o ile miały wpływ na działalność jednostki w kontrolowanym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Justyna Wierzbicka, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/125/2023 z 4 września 2023 roku

(akta kontroli str. 1-6)

¹ Dalej: „Starostwo”.

² Dalej: „Starosta”.

³ Zakończenie czynności kontrolnych: 6 listopada 2023 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności⁵

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Starostwo podejmowało działania w zakresie zapewnienia dostępności⁶ osobom ze szczególnymi potrzebami⁷. Terminowo wyznaczono Koordynatora ds. dostępności⁸ oraz opracowano plany działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności. W ramach przygotowanych planów zrealizowano m.in.: zakup tyflomapy oraz pętli indukcyjnych, dostosowano toaletę do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zamontowano ścieżki naprowadzające dla osób niewidomych i niedowidzących oraz zapewniono zdalny dostęp do usługi tłumacza polskiego języka migowego. Ponadto wdrożono procedurę ewakuacji oraz obsługi osób ze szczególnymi potrzebami. W ustawowym terminie przekazano raport o stanie zapewnienia dostępności, który został opublikowany. Prawdopodobnie sporządzona przez Starostwo deklaracja dostępności zawierała wszystkie obligatoryjne elementy, ale nie była poddawana przeglądowi i aktualizacji. Do 11 października 2023 r. strona BIP Starostwa⁹ nie była w pełni dostępna cyfrowo. Stwierdzono również nieprawidłowość polegającą na braku określenia w treści dwóch z 27 badanych umów na realizację zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Działania w obszarze zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.

Opis stanu faktycznego

Zarządzeniem nr 22/2020 z 24 sierpnia 2020 r. Starosta wyznaczył Koordynatora, powierzając tę funkcję Sekretarzowi Starostwa oraz zespół do współpracy¹⁰. Do zadań Koordynatora należało w szczególności: wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Starostwo, przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz monitorowanie działalności Starostwa i jednostek organizacyjnych powiatu w zakresie zapewnienia dostępności ww. osobom. Zarówno na stronie BIP jak i na stronie internetowej Starostwa¹¹ zostały udostępnione dane kontaktowe Koordynatora, stosownie do treści art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami¹².

(akta kontroli str. 7-13, 28-35)

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

⁷ Według definicji zawartej w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami to osoby, które ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.

⁸ Dalej: „Koordynator”.

⁹ [Strona BIP Starostwa](#).

¹⁰ W skład zespołu do współpracy z Koordynatorem wchodził: kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, kierownik Wydziału Architektury i Budownictwa, koordynator Biura Informatyki i Bezpieczeństwa Informacji, inspektor Wydziału Techniczno-Inwestycyjnego oraz inspektor ds. zamówień publicznych.

¹¹ [Strona internetowa Starostwa](#).

¹² Dz.U. z 2022 r., poz. 2240. Dalej: „uzd”.

W Starostwie obowiązywały dwa plany działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przygotowane przez Koordynator: plan z dnia 1 września 2020 r. na lata 2020-2021 oraz z dnia 31 grudnia 2021 r. na lata 2022-2023. Plany zawierały m.in.: zakres przewidzianych działań, sposób ich realizacji oraz termin wykonania. Dodatkowo, do każdego z planów, sporządzone zostały harmonogramy prac. Pierwszy plan, w ramach dobrej praktyki, był konsultowany z Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych¹³. Koordynator podała, że Starostwo 4 maja 2017 r., jako jedna z 50 jednostek administracji rządowej lub samorządowej, działających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, zawarło porozumienie z Fundacją Stabilo, jako partnerem wiodącym, na rzecz realizacji projektu pod nazwą Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w województwie kujawsko-pomorskim. Celem projektu było zwiększenie zdolności tych jednostek w zakresie dostosowania do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych poprzez: dokonanie analizy zadań tych instytucji, opracowanie rekomendacji pod kątem dostosowania do postanowień Konwencji oraz wykorzystanie wypracowanych rekomendacji w celu zwiększenia swojej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, w trakcie lub po zakończeniu realizacji projektu. W wyniku zawartego porozumienia został opracowany raport końcowy z monitoringu dostępności Starostwa dla osób z niepełnosprawnością wraz z rekomendacjami, który odebrany został 15 czerwca 2018 r. Powiat Golubsko-Dobrzyński w dniu 16 marca 2021 r. zawarł również umowę z Fundacją Wspierania Zrównoważonego Rozwoju, przystępując tym samym do realizacji projektu „Akcelerator Dostępności JST Makroregionu Północno-Zachodniego”. W ramach tego projektu 19 listopada 2021 r. w Starostwie złożony został raport zawierający: przegląd procedur, dostępność architektoniczną, dostępność cyfrową, dostępność informacyjno-komunikacyjną. Ww. raporty, zawierające rekomendacje do poszczególnych obszarów, były podstawą prac do przygotowania planów działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2020-2021 oraz 2022-2023.

W ramach przyjętych planów wykonano¹⁴ m. in.:

- 1) w obszarze dostępności architektonicznej:
 - toaletę dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
 - kontrastowe oznaczenie szklanych drzwi oraz krawędzi schodów,
 - wyposażono schody wejściowe do budynku w poręcze od strony ściany;
 - ścieżki naprowadzające dla osób niewidomych;
- 2) w obszarze dostępności cyfrowej:
 - zapewniono system zarządzania zgodny w wytycznymi dla dostępności treści internetowych WCAG 2.1¹⁵,
 - zamieszczono opisy alternatywne grafik i zdjęć.
 - umożliwiono powiększanie strony oraz zwiększania kontrastu;
- 3) w obszarze dostępności informacyjno-komunikacyjnej:
 - dostęp do usług tłumacza polskiego języka migowego,
 - zakup tyflomapy oraz pętli indukcyjnych,

¹³ Dalej: „Rada Społeczna”.

¹⁴ Według stanu na 31 października 2023 r.

¹⁵ Web Content Accessibility Guidelines, co w tłumaczeniu na język polski oznacza wytyczne dotyczące dostępności treści internetowych.

- umieszczenie tabliczek przydrzwiowych z opisem w alfabecie Braille'a, kodem QR oraz piktogramami.

Koordynator sporządziła również projekt planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności na lata 2024-2026, który został przekazany Radzie Społecznej do zaopiniowania.

(akta kontroli str. 36-153, 157-176, 183-192, 204, 263-264)

Potrzeby osób uprawnionych na podstawie uzd uwzględnione zostały przez Starostwo m. in. w zarządzeniu w sprawie wprowadzenia procedury przygotowania i przeprowadzenia ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami¹⁶ oraz Regulaminie publikacji i aktualizowania informacji w BIP¹⁷. Ponadto, w trakcie kontroli, wprowadzona została procedura obsługi osób ze szczególnymi potrzebami¹⁸.

Analizą kontrolną objęto 27 umów¹⁹. Wykazała ona, że w przypadku zlecenia lub powierzenia, realizacji zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych lub udzielania zamówień publicznych podmiotom innym niż podmioty publiczne, w dwóch przypadkach (stanowiących 7% wszystkich umów) nie określono w ich treści warunków służących zapewnieniu dostępności, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 205-211, 224-246, 251-255, 259-260, 264-312, 341-355)

W okresie objętym kontrolą do Starostwa nie wpłynęły skargi, wnioski i petycje, których przedmiotem było zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str. 212-214)

Starostwo nie posiadało certyfikatu dostępności. Koordynator wskazała, że zaplanowany na podstawie ustawy instrument w postaci certyfikacji był fakultatywny i skierowany wyłącznie do podmiotów prywatnych i organizacji pozarządowych, a podmioty publiczne nie potrzebowały certyfikatu ponieważ były zobowiązane w całości ustawą. W związku z powyższym Starostwo nie ubiegało się o uzyskanie przedmiotowego certyfikatu.

(akta kontroli str. 203-204)

Raport o stanie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami²⁰, został przygotowany na odpowiednim formularzu i przekazany Wojewodzie Kujawsko-Pomorskiemu 22 marca 2021 r., a następnie opublikowany na stronie BIP²¹. Raport zawierał informacje w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej oraz uzasadnienie zastosowania dostępu alternatywnego²², zgodnie z art. 11 ust. 2 uzd.

(akta kontroli str. 177-182, 247-250, 356)

¹⁶ Zarządzenie nr 22/2023 z 17 lipca 2023 r.

¹⁷ Zarządzenie nr 7 Starosty Golubsko-Dobrzyńskiego z 27 lutego 2020 r.

¹⁸ Zarządzenie nr 31/2023 z 3 października 2023 r.

¹⁹ Zawartych przez Starostwo, począwszy od 6 września 2021 r.

²⁰ Dalej: „raport”.

²¹ 23 marca 2021 r.

²² Stan na 1 stycznia 2021 r.

Deklaracja dostępności, sporządzona przez jednostkę z wykorzystaniem wzoru uregulowanego w decyzji wykonawczej 2018/1523²³, była dostępna cyfrowo na stronach internetowych²⁴ Starostwa. Zawierała ona obowiązkowe treści²⁵ tj.: oświadczenie w sprawie dostępności, status pod względem zgodności, treści niedostępne, oświadczenie, iż deklarację sporządzono na podstawie samooceny przeprowadzonej przez podmiot, informacje zwrotne i kontaktowe oraz opis postępowania odwoławczego. Ponadto w treści deklaracji znalazły się również elementy dodatkowe określone w art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych²⁶, m.in.: data publikacji strony internetowej, informacja na temat utworzonych skrótów klawiszowych oraz dostępności architektonicznej jednostki, informacja o dostępności tłumacza języka migowego czy link do strony internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich. Deklaracja dostępności nie była jednak poddawana corocznym przeglądom i aktualizacji, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 193-196, 247-250, 264, 335-338)

W ramach oględzin²⁷ strony BIP Starostwa oraz badania jej dostępności cyfrowej²⁸ pozytywnie oceniono: zasadę postrzegalności, na podstawie badania 10 kryteriów sukcesu²⁹ spośród czterech wytycznych³⁰; zasadę zrozumiałości, gdzie zweryfikowano pięć³¹ z 10 kryteriów sukcesu. W zakresie zasady kompatybilności, Koordynator Biura Informatyki i Bezpieczeństwa Informacji oświadczył, że składnia kodu była poprawna i świadczyły o tym odpowiedzi pozytywne uzyskane przy pozostałych kryteriach zasad. Gdyby strona nie była kompatybilna i nie spełniała kryteriów kompatybilności, wówczas pozostałe kryteria również nie byłyby możliwe do zrealizowania. W zakresie zasady funkcjonalności, w ramach jednej wytycznej³², jedno kryterium sukcesu³³ WCAG 2.1 nie zostało spełnione, tj. brak było unikalnych tytułów stron informujących o ich zawartości, w układzie „od szczegółu do ogółu”.

Koordynator wyjaśniła, że w drzewie strony systemu CMS³⁴ do zarządzania treścią strony BIP był wyłączony znacznik HTML „title”. Znacznik ten decyduje o zakresie, jakie tytuły stron system BIP pobiera z bazy danych opierając się o uruchomiony szablon wizualny strony. Po dostosowaniu i uruchomieniu systemu BIP na początku 2020 r. w wersji dostępnej dla osób niepełnosprawnych, system BIP umożliwiał wczytywanie pełnych tytułów podstron, natomiast przez nieuwagę służb

²³ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2018/1523 z dnia 11 października 2018 r. ustanawiająca wzór oświadczenia w sprawie dostępności zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dz.Urz.UE.L.2018.256.103)

²⁴ Na stronie [BIP Starostwa](#) – opublikowana 8 listopada 2019 r., zaś na [stronie internetowej Starostwa](#) – opublikowana 19 grudnia 2019 r.

²⁵ Wymogi dotyczące obowiązkowej treści opisane zostały w sekcji 1 załącznika do decyzji wykonawczej 2018/1523.

²⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 1440. Dalej: „udc”.

²⁷ Przeprowadzone 29 września 2023 r. z zastosowaniem listy kontrolnej - na poziomie podstawowym - do samodzielnego badania dostępności cyfrowej strony internetowej jej zgodności z udc.

²⁸ Zgodnie z art. 5 ust. 2 udc dostępność cyfrowa strony internetowej i aplikacji mobilnej polega na zapewnieniu ich funkcjonalności, kompatybilności, postrzegalności i zrozumiałości.

²⁹ Tj. „Treść nietekstowa”, „Napisy rozszerzone (nagranie)”, „Audiodeskrypcja lub alternatywna tekstowa dla mediów (nagranie)”, „Audiodeskrypcja (nagranie)”, „Informacje i relacje”, „Właściwości zmysłowe”, „Orientacja”, „Użycie koloru”, „Kontrola odtwarzania dźwięku”.

³⁰ 1.1 Alternatywa tekstowa, 1.2 Multimedia, 1.3 Możliwość adaptacji, 1.4 Rozróżnialność.

³¹ Badanie przy użyciu listy kontrolnej obejmowało takie kryteria sukcesu jak: „Spójna nawigacja”, „Identyfikacja błędów”, „Etykiety lub instrukcje”, „Sugestie korekty błędów” oraz „Zapobieganie błędom (prawnym, finansowym w danych”.

³² „Możliwość nawigacji”.

³³ „Tytuł strony”.

³⁴ Content Management System tj. System Zarządzania Treścią.

informatycznych i błąd programisty firmy, której zostało zlecone wykonanie nowej wizualizacji strony BIP, funkcja taka nie była ustawiona prawidłowo w szablonie strony BIP. Zmienna „%default_page_title%” w kodzie strony odczytywała tylko ogólny tytuł strony, tj. Biuletyn Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu. Zasada „od szczegółu do ogółu” nie była spełniona ponieważ brakowało dodatkowego kodu, który niezwłocznie po odbytych oględzinach został poprawiony przez naszego informatyka i funkcja taka została uruchomiona w dniu 11 października 2023 r.

Na stronie zapewniono również informacje o zakresie działalności jednostki w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo a także nagrania w polskim języku migowym. W badanym okresie, zagwarantowano też dostęp alternatywny dla osób ze szczególnymi potrzebami³⁵, polegający m.in. na umożliwieniu ww. kontaktu telefonicznego, korespondencyjnego oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz usługi tłumacza języka migowego online w czasie rzeczywistym.

(akta kontroli str. 247-250, 256-258, 340)

W trakcie oględzin budynku³⁶ stwierdzono m.in., że: budynek był dostosowany do obsługi osób z ograniczoną zdolnością poruszania się. Dla ruchu pieszego i dla osób poruszających się przy użyciu wózka inwalidzkiego dostępna była pochylnia. Przy wejściu głównym znajdowała się tablica informacyjna (tyflomapa), która przedstawiała rozkład pomieszczeń w budynku w sposób wizualny i dotykowy. Ponadto zainstalowany był system Totupoint³⁷, przywołujący i naprowadzający do tyflomapy. Na parterze znajdowała się toaleta dla osób z niepełnosprawnościami. Przy misce ustępowej oraz misce umywalkowej zainstalowane były poręcze ułatwiające korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych. Nawierzchnia w holu głównym i na korytarzu wyposażona była w ścieżki naprowadzające. Informacje o poszczególnych wydziałach oraz pracownikach zamieszczone były na tabliczkach przy drzwiach (na kontrastowych tłach, alfabetem Braille'a, kodem QR oraz dodatkowo oznaczone piktogramami). Przy biurze podawczym znajdowały się: lupa powiększająca, rozkładany stolik dedykowany osobom poruszającym na wózku inwalidzkim oraz pętla indukcyjna. Druga pętla indukcyjna umieszczona była w pokoju Koordynatora, gdzie istniała możliwość skorzystania z usługi tłumacza języka migowego. Przed budynkiem do dyspozycji osób z niepełnosprawnościami były dwa miejsca postojowe, prawidłowo oznakowane poziomo i pionowo. Do budynku zapewniono wejście z psem asystującym.

(akta kontroli str. 313-330)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Starostwie nie dokonywano przeglądów oraz aktualizacji deklaracji dostępności, a treści w niej zawarte nie były aktualne, co stanowiło naruszenie art. 11 udc. Zgodnie z ww. przepisem podmioty publiczne dokonują przeglądu i aktualizacji deklaracji dostępności do dnia 31 marca każdego roku oraz niezwłocznie w każdym przypadku, gdy strona internetowa lub aplikacja mobilna podlega zmianom mogącym mieć wpływ na jej dostępność cyfrową.

(akta kontroli str. 193-196, 313-331, 338)

³⁵ Zarządzenie nr 29/2023 z 12 września 2023 r. (wcześniej: zarządzenie nr 13/2021 z 11 października 2021 r.).

³⁶ Przeprowadzonych 17 października 2023 r.

³⁷ System wspomagający orientację przestrzenną oraz zwiększający poziom bezpieczeństwa osób z niepełnosprawnością narządu wzroku.

Koordynator wyjaśniła, że powodem nieaktualności treści deklaracji dostępności był błąd pracownika. Ponadto wskazała, że od 8 listopada 2019 roku na stronie internetowej BIP Starostwa nie zaszły żadne zmiany mogące mieć wpływ na jej dostępność zatem nie zachodziła konieczność jej aktualizacji. Nie była również wykonywana żadna istotna przebudowa lub aktualizacja strony BIP, która mogła mieć wpływ na jej dostępność cyfrową. Niemniej jednak, corocznie do końca miesiąca marca, wraz z przeglądem BIP pod kątem bezpieczeństwa informacji i ochrony danych, przeprowadzany będzie przegląd dostępności całego serwisu, łącznie z deklaracją dostępności.

(akta kontroli str. 264, 334)

NIK zwraca uwagę, iż dyspozycje wynikające z przepisów udc są obowiązkowe dla wszystkich podmiotów publicznych. Następstwem niewykonania ustawowego obowiązku były nieaktualne treści zawarte w deklaracji dostępności. Realizacja prawnego wymogu umożliwiłaby ponadto aktualną ocenę stanu dostępności zapewnianego przez Starostwo osobom ze szczególnymi potrzebami.

2. W treści dwóch badanych umów³⁸ nie określono warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, co było niezgodne z art. 4 ust. 3 i 4 uzd. Zgodnie z ww. przepisem, w przypadku zlecenia lub powierzenia, na podstawie umowy, realizacji zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych lub udzielania zamówień publicznych podmiotom innym niż podmioty publiczne, podmiot publiczny jest obowiązany do określenia w treści umowy warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań publicznych lub zamówień publicznych, z uwzględnieniem minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6 uzd. Ponadto, zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w ramach umowy, o której mowa w ust. 3, następuje, o ile jest to możliwe, z uwzględnieniem uniwersalnego projektowania.

(akta kontroli str. 259-260, 341-355)

Koordynator w kwestii pierwszej umowy wyjaśniła m.in., że jej przedmiotem było sporządzenie Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami, zgodnie z wytycznymi wskazanymi przez Narodowy Instytut Dziedzictwa oraz na podstawie materiałów przekazanych przez Starostwo Powiatowe. Zgodnie z § 1 ust. 3 umowy wykonane miały zostać takie działania jak: 1. wizyta w archiwach konserwatora w celu ustalenia liczby obiektów zabytkowych w rejestrze oraz ewidencjach zabytków; 2. analiza gminnych programów opieki nad zabytkami pod kątem wypracowania wspólnych celów z programem powiatowym; 3. wskazanie działań programowych dla powiatu w ciągu obowiązywania programu, w tym konsultacje w siedzibie starostwa; 4. opracowanie dokumentów na podstawie aktualnych przepisów prawnych, poradników, itp. W związku z powyższym, biorąc pod uwagę zakres przedmiotowy zawartej umowy oraz ze względu na charakter przedmiotu udzielanego zamówienia, jeśli określenie w treści umowy warunków służących zapewnieniu dostępności nie jest możliwe to zamawiający nie podlega obowiązkowi wynikającemu z art. 4 ust. 3 cyt. ustawy. W przypadku drugiej umowy Koordynator wskazała, że jej przedmiotem było zadanie polegające na sporządzeniu dokumentacji projektowo-kosztorysowej związanej z budową chodników przy drogach powiatowych nr 2121C oraz nr 2125C. W związku z powyższym, mając na względzie charakter, specyfikę i zakres przedmiotu udzielanego zamówienia, zamawiający zawarł w umowie warunki służące

³⁸ 1) Sporządzenie Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami -Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego na lata 2023-2026 z 14 lutego 2023 r. oraz 2) Sporządzenie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla realizacji zadań związanych z budową chodników przy drogach powiatowych z 10 marca 2023 r.

zapewnianiu dostępności jedynie w zakresie określonym w art. 6 pkt 2 ustawy, tj. w zakresie dostępności cyfrowej przedmiotu zamówienia. Obowiązki projektantów i wymagania dla projektowanych chodników określają: ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³⁹, ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁴⁰ oraz akty wykonawcze do nich, w tym między innymi rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych⁴¹. Przepisy te same w sobie zawierają wymagania odnośnie budowy chodników przy drogach publicznych uwzględniając warunki służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str. 271-274)

Zdaniem NIK zapewnienie dostępności jest obowiązkiem wszystkich podmiotów publicznych zlecających lub powierzających, na podstawie umowy, wykonanie zadań publicznych. Przepis art. 4 uzd ma charakter obligatoryjny a nie uznaniowy. To podmioty zobowiązane w całości ustawą powinny określić warunki zapewnienia dostępności oraz bezwzględnie wymagać ich realizacji. Przepisy ciężące na wykonawcy umowy w zakresie zapewnienia dostępności w żaden sposób nie zwalniają zleceniobiorcy z realizacji przedmiotowego obowiązku. Adresatami programu byli wszyscy mieszkańcy powiatu golubsko-dobrzyńskiego, w tym osoby uprawnione na podstawie uzd. To samo dotyczyło umowy na dokumentację projektową chodnika, służącego całej społeczności. Intencją ustawodawcy było bowiem zapewnianie dostępności w każdym działaniu czy zadaniu, jakie realizowane jest ze środków publicznych, a które jednocześnie miało służyć wyrównywaniu szans osób ze szczególnymi potrzebami.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

- Wnioski
1. Dokonywanie terminowych przeglądów oraz aktualizacji deklaracji dostępności.
 2. Określanie w treści umów warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

³⁹ Dz.U. z 2023 r. poz. 682, ze zm.

⁴⁰ Dz.U. z 2023 r. poz. 645, ze zm.

⁴¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 1518.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 14 listopada 2023 r.

Kontroler

(-) Justyna Wierzbicka
inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki